

UNIVERSITETET I OSLO

DET HUMANISTISKE FAKULTET

Eksamen i EXPHIL03 høsten 2016 – selvstudiumsvarianten

Tirsdag 6. desember - kl. 09.00-13.00 (4 timer)

Oppgavesettet består av to sider

Ingen hjelpemidler tillatt

Både del I og del II må besvares

Del I: Filosofi- og vitenskapshistorie

Enten:

Aristoteles om lykken

Aristoteles søker i *Den nikomakiske etikk* svar på spørsmålet “Hva er det høyeste gode for mennesket?” Redegjør kort for hvorfor han mener at dette spørsmålet er nødvendig å stille. Han mener å kunne fastslå at det høyeste gode for mennesket er lykken, men spørsmålet er hva lykken er. Han begynner med å se på noen utbredte syn på hva lykken er, men avviser disse. Hvilke svar er dette, og hvorfor avviser han dem? Hva er hans eget svar på spørsmålet om hva lykken er, og hvordan begrunner han det?

Eller:

Hume og Kant

Både a) og b) skal besvares.

a) Gjør rede for David Humes analyse av forholdet mellom årsak og virkning. Gjør gjerne bruk av hans eksempel med biljardkuler.

b) Immanuel Kant tilbakeviser Humes konklusjoner og mener at påstanden om at alle hendelser har en årsak, er syntetisk apriori. Forklar hva Kant mener med dette.

Del II: Etikk

Enten:

Dydsetikk og deontologi

Både a), b) og c) skal besvares.

a) Hva er de viktigste forskjellene mellom dydsetikk og deontologisk etikk? Besvar spørsmålet med utgangspunkt i Rosalind Hursthouse og Charles Fried sine normative teorier.

b) Dydsetikeren Hursthouse hevder i sin drøfting av selvbestemt abort at ved å utøve en moralsk rett, dvs. gjøre bruk av en moralsk rettighet, kan man like fullt ”gjøre noe grusomt eller hjerteløst det vil si handle lastefullt”. Hursthouse hevder med andre ord at man kan gjøre noe lastefullt ved å gjøre bruk av en moralsk rett. Hvordan begrunner hun dette standpunktet?

c) Hva vil en tilhenger av deontologisk etikk, f. eks. Fried, kunne innvende mot at bruk av en moralsk rettighet ikke skal ha noen betydning for vår moralske vurdering av handlingen?

Eller:

Smart og Fried

Både a), b) og c) skal besvares.

En jagerpilot avfyrte en rakett mot et militært mål. Raketten traff målet, men drepte også mange sivile som bodde i umiddelbar nærhet av militærbasen. I en påfølgende høring om saken understreket piloten at han selvsagt aldri hadde intendert å drepe sivile, men at det dessverre hadde vært uunngåelig fordi fienden hadde plassert det militære målet i et boligområde.

a) Redegjør for hovedtrekk ved utilitarismen slik de fremsettes av J.J.C. Smart i artikkelen *Riss av et system for en utilitaristisk etikk*, og redegjør for hvordan Smart ville vurdert denne situasjonen. Gjør i denne forbindelse bruk av begrepene ’rasjonell handling’ og ’riktig handling’.

b) I pensumutdraget fra Charles Frieds tekst *Elementer* skiller Fried mellom 1) intenderte konsekvenser og 2) forutsette, men ikke intenderte bivirkninger, og hevder så at dette skillet er av stor betydning i etikken. Forklar hvorfor han mener dette skillet er så viktig og også hvilken betydning det har for å kunne avgjøre om jagerpiloten handlet rett eller galt i eksempelet ovenfor.

c) Redegjør kort for hvorfor Fried mener at prinsippet om respekt for personer er viktig i deontologien.